Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/BcD/025/25
Názov predmetu	Ústavné inštitúcie v politickom systéme SR
Rozsah	2P
Počet kreditov	5
Vyučujúci	doc. PhDr. Peter Horváth, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je ukončený záverečnou ústnou skúškou v priebehu skúškového obdobia.
Celkové hodnotenie pozostáva z:
- priebežného hodnotenia (50%) vo forme aktívnej účasti na seminároch
- úspešného absolvovania záverečnej ústnej skúšky.
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56% Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

1. charakterizuje a vysvetlí základné etapy politického a spoločenského vývoja Slovenska od roku 1989, vrátane transformácie politického systému a vzniku Slovenskej republiky;
2. analyzuje základné princípy Ústavy Slovenskej republiky a aplikuje ich na konkrétne situácie súvisiace s fungovaním ústavných orgánov a ochranou základných práv a slobôd;
3. identifikuje a vysvetlí základné charakteristiky štátu a politického systému Slovenskej republiky, jeho jednotlivé prvky, funkcie a vzájomné vzťahy politických a spoločenských aktérov;
4. charakterizuje a analyzuje postavenie, kompetencie a vzájomné vzťahy Národnej rady SR, vlády SR a prezidenta SR v systéme deľby a výkonu verejnej moci;
5. opíše a analyzuje jednotlivé fázy legislatívneho procesu a aplikuje získané poznatky pri analýze konkrétneho návrhu zákona;
6. vysvetlí postavenie súdnej a kontrolnej moci v Slovenskej republike a analyzuje vybrané rozhodnutia Ústavného súdu SR a ďalších kontrolných orgánov z hľadiska ich významu pre fungovanie verejnej moci;
7. porovná a interpretuje jednotlivé formy priamej a zastupiteľskej demokracie, najmä referendum a voľby, a analyzuje fungovanie volebných systémov uplatňovaných v Slovenskej republike;
8. analyzuje systém verejnej správy, štátnej správy a územnej samosprávy v SR, ich kompetencie a vzájomné vzťahy a posúdi ich praktický význam pre občana a fungovanie štátu.

Stručná osnova predmetu

1. Politický a spoločenský vývoj Slovenska 1989 - 2002
Teoretické vymedzenie základných politických a spoločenských zmien na Slovensku po roku 1989, transformácie politického systému, vzniku Slovenskej republiky a vývoja politických inštitúcií do roku 2002.
2. Politický a spoločenský vývoj Slovenska 2002 – súčasnosť
Teoretické vymedzenie základných etáp politického a spoločenského vývoja Slovenska od roku 2002,

vývoja politických inštitúcií a významných zmien v politickom systéme.
3. Ústava Slovenskej republiky.
Praktická časť: analýza vybraných ustanovení Ústavy SR a ich uplatňovania v konkrétnych prípadoch politickej a spoločenskej praxe.
4. Základné charakteristiky štátu a politického systému.
Teoretické vymedzenie základných znakov štátu, politického systému, jeho prvkov, funkcií a vzájomných vzťahov medzi jednotlivými politickými a spoločenskými aktérmi.
5. Zákonodarná moc – Národná rada Slovenskej republiky,
Teoretické vymedzenie postavenia NR SR ako ústavného orgánu zákonodarnej moci, jej zloženia, funkcií, kompetencií a vnútorného usporiadania.
6. Legislatívny proces
Praktická časť: sledovanie a analýza konkrétneho legislatívneho procesu od predloženia návrhu zákona až po jeho schválenie, prípadne jeho vrátenie prezidentom alebo posúdenie Ústavným súdom SR.
7. Dualizmus výkonnej moci – Vláda SR
Teoretické vymedzenie postavenia vlády SR ako vrcholného orgánu výkonnej moci, jej zloženia, kompetencií, zodpovednosti a vzťahov k NR SR a prezidentovi SR.
8. Dualizmus výkonnej moci – Prezident SR
Praktická časť: analýza výkonu vybraných ústavných kompetencií prezidenta SR na konkrétnych prípadoch, najmä pri vymenúvaní vlády, podpisovaní zákonov, menovaní funkcionárov a zastupovaní štátu.
9. Súdna a kontrolná moc v podmienkach SR
Teoretické vymedzenie postavenia súdnej moci a kontrolných mechanizmov v Slovenskej republike, vrátane postavenia Ústavného súdu SR a ďalších kontrolných orgánov.
10. Referendum v podmienkach SR
Praktická časť: analýza vybraných referend uskutočnených v Slovenskej republike z hľadiska predmetu referenda, účasti občanov, výsledkov a ich právnych a politických dôsledkov.
11. Verejná správa a samospráva na území SR
Teoretické vymedzenie systému verejnej správy, štátnej správy a územnej samosprávy v Slovenskej republike, ich základných princípov, kompetencií a vzájomných vzťahov.
12. Volebné systémy uplatňujúce sa na území SR
Praktická časť: porovnanie volebných systémov používaných pri voľbách do NR SR, voľbe prezidenta SR, voľbách do orgánov územnej samosprávy a voľbách do Európskeho parlamentu a analýza ich vplyvu na výsledky volieb a zastúpenie politických aktérov.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

- povinný predmet
- prednáška/seminár
- 2/2 hodiny týždenne
- prezenčná metóda štúdia

Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

• CIBULKA, Ľ. a kol. Štátoveda. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 9788081687334
• GIBA, M. a kol. Ústavné právo. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 9788057100867
• GYARFÁŠOVÁ, Oľga – Grigorij MESEŽNIKOV. (Eds.). Vláda strán na Slovensku: skúsenosti a perspektívy. Bratislava: IVO. 2004. ISBN 80-88935-63-6.
• HORVÁTH, Peter. a kol. Kapitoly z politického systému Slovenskej republiky. Trnava: Slovenská spoločnosť pre verejnú správu pri SAV. 2014. ISBN 978-80-971627-1-9.
• HORVÁTH, Peter. a kol. Kapitoly z politického systému Slovenskej republiky. Brno: Tribun EU. 2013. ISBN 978-80-263-0373-2.
• LIĎÁK, Dušan, Dušan LEŠKA a Viera KOGANOVÁ. Politické strany a hnutia na Slovensku po roku 1989.

Bratislava: Ekonóm, 1999. ISBN 80-225-1116-1.
• ŠTEFANOVIČ, Milan. Zrod slovenskej štátnosti a zánik československej federácie. Bratislava: IRIS. 1999. ISBN 80-887-7888-3.
• V rámci seminárov študenti dostanú priebežne zoznam aktuálnych odborných článkov k danej problematike

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický, český